

Warszawa, 03.01.2025 r.

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH**
Miroslaw Wróblewski

DOL.401.514.2024

**Pani
Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska**

Szanowna Pani Minister,

w odpowiedzi na pismo z 9 grudnia 2024 r. (nr DGO-OK.055.351.2024.MT, 3526343.13931075.11219251) dotyczące projektowanej **zmiany art. 6o ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach**¹, działając na podstawie art. 57 ust. 1 lit. c) rozporządzenia 2016/679² oraz art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych³, uprzejmie przedstawiam poniższe uwagi.

I. Przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach były wielokrotnie przedmiotem analiz i stanowisk Prezesa UODO, w których podkreślano, że aktualne brzmienie tych przepisów, w szczególności art. 6o ust. 1a ustawy, budzi wątpliwości z punktu widzenia zasad przetwarzania i standardów ochrony danych osobowych. Organ nadzorczy zgłaszał szereg zastrzeżeń już na etapie prac legislacyjnych nad projektem ustawy⁴. Ponadto – wobec zmian dokonanych w toku prac legislacyjnych w Sejmie RP, nie konsultowanych z Prezesem UODO – w

¹ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.2024 poz. 399, ze zm.).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 4.5.2016, str. 1 ze zm.); dalej jako „rozporządzenie 2016/679.

³ Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).

⁴ Zob. Opinia PUODO z dnia 25 stycznia 2021 r. dot. projekt ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (DOL.401.7.2021).

następstwie stosowania art. 6o ust. 1a ustawy⁵, który dotyczy weryfikacji deklaracji składanych przez właścicieli nieruchomości w związku z obowiązkiem uiszczenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi⁶, Prezes UODO zgłosił dodatkowe uwagi, mając na uwadze treść zasady legalności i minimalizacji danych (art. 5 ust. 1 lit. a, c w zw. z art. 6 ust. 3 rozporządzenia 2016/679).

Zauważyć należy, że art. 6o ust. 1a ustawy miał być odpowiedzią na problemy z jakimi borykają się gminy, tj. brakiem narzędzi umożliwiających weryfikację wiarygodności składanych przez mieszkańców gminy tzw. deklaracji śmieciowych co do ilości członków gospodarstw domowych. Jak wynikało z docierających do UODO sygnałów, gminy niejednokrotnie próbowały pozyskiwać z różnych źródeł informacje o mieszkańcach, w celu zweryfikowania ilości osób zamieszkujących pod danym adresem. W opiniach prawnych Prezes UODO konsekwentnie wskazywał na brak podstaw prawnych do takich działań co do takich deklaracji, w których organ nie dysponował informacjami, które wskazywałyby na nierzetelność zadeklarowanych danych. Artykuł 6o ust. 1a ustawy, ze względu na jego niedookreśloność i nieprecyzyjność, **nie stwarza bowiem właściwej podstawy prawnej dla pozyskiwania danych – od innych podmiotów niż właściciele nieruchomości – w celu weryfikacji deklaracji śmieciowych, o ile nie zostanie wszczęte postępowanie sprawdzające dotyczące informacji (danych) objętych deklaracją.** W stanowiskach Prezesa UODO zwracano uwagę, że administrator przed podjęciem decyzji o pozyskaniu przez gminę lub udostępnieniu gminie określonych danych osobowych powinien przeprowadzić ocenę, czy przekazanie danych będzie zgodne z zasadami rozporządzenia 2016/679, przede wszystkim z zasadą legalizmu. Podkreślano także, że udostępnianie danych osobowych w sektorze publicznym powinno odbywać się na ściśle określonych zasadach i w określonym trybie. Nie powinno ono prowadzić do przekazywania całych zbiorów

⁵ Art. 6o ust. 1a dodany w toku prac legislacyjnych w Sejmie RP ustawą z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o odpadach (Dz. U. z 2021 r. poz. 1648), wszedł w życie 23 września 2021 r. Zgodnie z tym przepisem wójt, burmistrz lub prezydent miasta w celu weryfikacji złożonych deklaracji może wykorzystać informacje i dane znajdujące się w jego posiadaniu oraz posiadaniu gminnych jednostek organizacyjnych, w tym przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych.

⁶ W związku z sygnałami o wejściu w życie kontrowersyjnych przepisów Prezes UODO wypowiedział się krytycznie wobec nich w odpowiedzi na pytanie prasowe (DKS.741.185.2021). Jednocześnie odpowiadając na szereg pytań, które wpłynęły do UODO po uchwaleniu zmian w przepisach ustawy, organ wskazywał na brak konsultacji z PUODO wdrożonych regulacji oraz na konieczność zachowania ostrożności przez administratorów w procesie przetwarzania danych osobowych na podstawie nowych przepisów (m.in. pismo o nr. DOL.023.873.2021). 20 stycznia 2022 r. odbyło się organizowane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska spotkanie zespołu roboczego do spraw odpadów komunalnych dotyczące problemów związanych z brakiem przepisów prawa, które pozwoliłyby gminom na weryfikowanie zgodności ze stanem faktycznym tzw. deklaracji śmieciowych mieszkańców należności za gospodarowanie odpadami komunalnymi z udziałem przedstawicieli Departamentu Orzecznictwa i Legislacji UODO (DOL.071.45.2022). Zob. też przykładowe stanowiska UODO udostępnione na stronie internetowej: <https://archiwum.uodo.gov.pl/pl/225/1940>, <https://archiwum.uodo.gov.pl/pl/225/1452>, por. też wystąpienie Prezesa UODO z 12 lutego 2020 r. dotyczące problemów z interpretacją i praktycznym stosowaniem ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (DOL DOI.413.4.2020).

danych lub ich łączenia. Ponadto, jak wskazywano, stosowanie przepisów w obowiązującym brzmieniu może prowadzić do nadmiarowego pozyskiwania danych przez organy j.s.t. wbrew zasadzie minimalizacji danych.

Mając powyższe na uwadze, **należy z aprobatą odnieść się do propozycji zmiany przepisów ustawy** o utrzymaniu czystości i porządku w gminach mającej na celu kierunkowo doprecyzowanie aktualnych regulacji w zakresie uprawnień organów j.s.t. do weryfikacji deklaracji śmieciowych.

Zaproponowana treść art. 60 ust. 1a ustawy, w świetle standardów ochrony danych osobowych, nadal jednak nie spełnia wymagań właściwie ukształtowanej podstawy prawnej przetwarzania danych osobowych.

II. W pierwszej kolejności przestawić należy uwagi o charakterze ogólnym, kierunkowym.

Zgodnie bowiem z art. 5 ust. 1 lit a oraz motywem 41 rozporządzenia 2016/679⁷, podstawa prawna lub akt prawny będący podstawą do przetwarzania danych osobowych powinny być **jasne i precyzyjne**, a ich zastosowanie przewidywalne dla osób im podlegających, jak wymaga tego orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Ponadto, w myśl art. 5 ust. 1 lit c rozporządzenia 2016/679, dane osobowe muszą

⁷ Zgodnie z art. 5 ust. 1 dane osobowe muszą być:

- a) przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą ("zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość");
- b) zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami; dalsze przetwarzanie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych nie jest uznawane w myśl art. 89 ust. 1 za niezgodne z pierwotnymi celami ("ograniczenie celu");
- c) adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane ("minimalizacja danych");
- d) prawidłowe i w razie potrzeby uaktualniane; należy podjąć wszelkie rozsądne działania, aby dane osobowe, które są nieprawidłowe w świetle celów ich przetwarzania, zostały niezwłocznie usunięte lub sprostowane ("prawidłowość");
- e) przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane; dane osobowe można przechowywać przez okres dłuższy, o ile będą one przetwarzane wyłącznie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych na mocy art. 89 ust. 1, z zastrzeżeniem że wdrożone zostaną odpowiednie środki techniczne i organizacyjne wymagane na mocy niniejszego rozporządzenia w celu ochrony praw i wolności osób, których dane dotyczą ("ograniczenie przechowywania");
- f) przetwarzane w sposób zapewniający odpowiednie bezpieczeństwo danych osobowych, w tym ochronę przed niedozwoloną lub niezgodną z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem, za pomocą odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych ("integralność i poufność").

2. Administrator jest odpowiedzialny za przestrzeganie przepisów ust. 1 i musi być w stanie wykazać ich przestrzeganie ("rozliczalność").

Zgodnie z motywem 41, W przypadku gdy w niniejszym rozporządzeniu jest mowa o podstawie prawnej lub akcie prawnym, niekoniecznie wymaga to przyjęcia aktu prawnego przez parlament, z zastrzeżeniem wymogów wynikających z porządku konstytucyjnego danego państwa członkowskiego. Taka podstawa prawna lub taki akt prawny powinny być jasne i precyzyjne, a ich zastosowanie przewidywalne dla osób im podlegających - jak wymaga tego orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwanego dalej "Trybunałem Sprawiedliwości") i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane.

W myśl art. 6 ust. 3 rozporządzenia 2016/679 podstawa przetwarzania, o której mowa w ust. 1 lit. c) i e) – a więc w sytuacji gdy przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze oraz do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi – **musi być określona w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego, któremu podlega administrator.** Dodatkowo, podstawa przetwarzania powinna zawierać cel przetwarzania, a także **przepisy szczegółowe dostosowujące stosowanie przepisów rozporządzenia**, w tym ogólne warunki zgodności z prawem przetwarzania przez administratora; rodzaj danych podlegających przetwarzaniu; osoby, których dane dotyczą; podmioty, którym można ujawnić dane osobowe; cele, w których można je ujawnić; ograniczenia celu; okresy przechowywania; oraz operacje i procedury przetwarzania, w tym środki zapewniające zgodność z prawem i rzetelność przetwarzania, w tym w innych szczególnych sytuacjach związanych z przetwarzaniem, o których mowa w rozdziale IX. Prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego **muszą służyć realizacji celu leżącego w interesie publicznym, oraz być proporcjonalne do wyznaczonego, prawnie uzasadnionego celu.**

Jak wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego sprawy istotne, które muszą zostać uregulowane w ustawie, obejmują w szczególności **warunki dopuszczalności przetwarzania danych osobowych**⁸. Również Trybunał Sprawiedliwości UE w swoim orzecznictwie wskazuje, że uregulowanie zawierające środek umożliwiający ingerencję w prawa i wolności osób fizycznych musi zawierać jasne i precyzyjne przepisy regulujące **zakres i sposób stosowania** takiego środka oraz ustanawiające **minimalne wymogi** służące temu, aby osoby, których dane osobowe są przetwarzane, miały wystarczające **gwarancje pozwalające na skuteczną ochronę tych danych przed ryzykiem nadużyć**. W szczególności osoby te powinny być w stanie określić okoliczności i warunki, w jakich zakres praw przyznanych im przez wspomniane rozporządzenie może podlegać ograniczeniu⁹.

Ograniczenia prawa do ochrony danych osobowych powinny być natomiast stosowane jedynie wtedy, gdy jest to absolutnie konieczne (art. 51 Konstytucji RP oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, art. 52 ust. 1 zdanie pierwsze Karty Praw Podstawowych UE).

Istotnym narzędziem służącym ocenie konieczności i niezbędności przyjętych rozwiązań jest tzw. test prywatności – **ocena skutków dla ochrony danych osobowych** (art. 35 ust. 1 i 10 rozporządzenia 2016/679), z uwzględnieniem ochrony danych w fazie projektowania oraz domyślnej ochrony danych (art. 25 ust. 1 i 5 rozporządzenia 2016/679), którą prawodawca jest zobowiązany przeprowadzić w przypadku wprowadzania rozwiązań mogących powodować wysokie ryzyko

⁸ Zob. wyroki z 19 maja 1998 r., sygn. akt U 5/97, 30 lipca 2014 r., sygn. akt K 23/11 oraz 19 lutego 2002 r., sygn. akt U 3/01.

⁹ Zob. podobnie wyrok z dnia 2 marca 2021 r., Prokuratuur (Warunki dostępu do danych dotyczących łączności elektronicznej), C 746/18 przytoczone tam orzecznictwo.

naruszenia praw lub wolności osób fizycznych dotyczących przetwarzania danych, w kontekście rodzaju przetwarzania – w szczególności z użyciem nowych technologii – ze względu na charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania danych osobowych. Jest to również ważny instrument służący tworzeniu norm odpowiadających zasadzie rozliczalności, ponieważ ułatwia wykonawcom norm (zwłaszcza administratorom z sektora publicznego) nie tylko przestrzeganie wymogów określonych w RODO, ale także wykazanie, że na podstawie odpowiednio skonstruowanych norm prawnych stosowane są odpowiednie środki w celu zapewnienia przestrzegania przepisów RODO.¹⁰ Tymczasem, z przedstawionych dokumentów nie wynika, aby projektodawca przeprowadził w toku prac nad proponowanymi zmianami **test prywatności**, który pozwoliłby przyjąć rozwiązania odpowiednio wyważone a tym samym pozwoliłoby uniknąć wskazywanych, z punktu widzenia zasady legalności i proporcjonalności, zastrzeżeń pod adresem tych regulacji.

III. Przechodząc do uwag szczegółowych i odnosząc się wprost do treści projektowanego art. 6o ust. 1a ustawy należy zauważyć, że przepis ten został sformułowany w bardzo ogólny i nieprecyzyjny sposób.

Zgodnie z tą regulacją „wójt, burmistrz lub prezydent miasta w celu weryfikacji złożonych deklaracji może przetwarzać informacje i dane znajdujące się w jego posiadaniu oraz posiadaniu gminnych jednostek organizacyjnych, przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych oraz w rejestrach, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2024 r. poz. 736)”. Przepis ten określa **cel pozyskiwania danych** przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta – administratora gromadzącego dane osobowe – jakim ma być weryfikacja złożonych deklaracji, jednakże projektodawca **nie precyzuje podmiotów (administratorów) zobowiązanych do udostępnienia wymaganych informacji, ani źródeł z jakich ma dochodzić do pozyskiwania tych danych. Brak zatem regulacji** co do tego z jakich konkretnie zasobów, rejestrów będzie następowało pozyskiwanie danych. Wiąże się to z koniecznością wskazania konkretnych **administratorów od jakich będą pozyskiwane dane**, tj. określenia jacy administratorzy są mocą prawa zobowiązani do udostępnienia danych osobowych. Materia ta powinna być szczegółowo rozważona przez projektodawcę w procesie legislacyjnym i sprecyzowana w normach prawa, jako, że udostępnianie danych – poprzez wskazanie jakich danych i przez jaki podmiot publiczny je posiadający – uzależnione również od przyjętej metody rozliczenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (zob. art. 6j ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach). Należy przy tym mieć na względzie, że w odniesieniu do wielu rejestrów i ewidencji (np. rejestru PESEL, rejestru mieszkańców) obowiązują określone zasady i tryb uzyskiwania z nich informacji i zasady te nie zostały zniesione czy zmodyfikowane tym przepisem. Aktualne pozostają więc dotychczasowe uwagi Prezesa UODO, formułowane w świetle zasady legalności, w odniesieniu do

¹⁰ Zob. Wytyczne grupy Roboczej art. 29 dotyczące oceny skutków dla ochrony danych oraz pomagające ustalić, czy przetwarzanie "może powodować wysokie ryzyko" do celów rozporządzenia 2016/679, WP248 rev.01.

konieczności doprecyzowania tego przepisu o **wskazanie podmiotów oraz konkretnych zasobów** (rejestrów, ewidencji, systemów) z których będzie dochodziło do pozyskiwania danych osób fizycznych w celu weryfikacji deklaracji śmieciowych. Podmioty publiczne muszą działać na podstawie i w granicach prawa, co wynika nie tylko z Konstytucji RP, ale jest także odzwierciedlone w normach rozporządzenia 2016/679 odwołujących się do prawa UE czy prawa państwa członkowskiego (przede wszystkim art. 5, w szczególności ust. 1 lit a, art. 6 ust. 1 lit e i c i ust. 3 rozporządzenia 2016/679).

Ponadto projektodawca przewidział w **projektowanym art. 1b ustawy zakres danych** podlegającym przetwarzaniu w celu weryfikacji deklaracji śmieciowych, tj. imię, nazwisko, PESEL, adres zamieszkania, adres i data zameldowania na pobyt stały, adres i data zameldowania na pobyt czasowy oraz data upływu deklarowanego terminu pobytu, ilość zużytej wody na nieruchomości. Należy jednak wskazać, że **zakres tych danych jest znacznie szerszy** od wskazanego w **art. 6m ust. 1b** ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zakresu danych w składanych deklaracjach śmieciowych. Zgodnie bowiem z art. 6m ust. 1b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach rada gminy określając wzór deklaracji może wymagać podania następujących danych: imię i nazwisko lub nazwę właściciela nieruchomości oraz adres miejsca zamieszkania lub siedziby, adres nieruchomości, dane stanowiące podstawę zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, numer telefonu właściciela nieruchomości, adres poczty elektronicznej właściciela nieruchomości, inne informacje niezbędne do wystawienia tytułu wykonawczego, informacje dotyczące posiadania kompostownika przydomowego i kompostowania w nim bioodpadów stanowiących odpady komunalne. Na potrzeby ustalenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, wystarczające jest zatem ustalenie samej liczby osób zamieszkałych pod danym adresem, a nie ich danych osobowych¹¹. Wymaga zatem wyjaśnienia i uzasadnienia, że taki zakres danych jest niezbędny do realizacji zakładanego celu.

Wątpliwości budzi zatem możliwość pozyskiwania danych osobowych osób zamieszkujących na terenie nieruchomości w celu weryfikacji deklaracji śmieciowych w szerszym zakresie niż wymagany przy składaniu deklaracji przez właściciela w celu ustalenia wysokości opłaty.

Ponadto projektodawca nie wskazał, że wykorzystywanie ww. danych uzależnione jest od przyjętej w danej gminie metody rozliczenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (zob. art. 6j ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach). Nie wszystkie natomiast dane osobowe wskazane w tym przepisie będą konieczne w każdej gminie do zweryfikowania rzetelności złożonych deklaracji. Wyjaśnienie tych kwestii i stosowne ich uregulowanie odpowiadać będzie zasadom: zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości, ograniczenia celu oraz minimalizacji danych.

¹¹ Por. wyrok WSA w Poznaniu z 12 stycznia 2017 r. I SA/Po 1459/16 oraz wyrok WSA w Olsztynie z 7 października 2020 r. I SA/OI 405/20.

Projektowane przepisy, wbrew zasadzie legalności, **nie wskazują również sposobu przetwarzania danych**, tj. w jakim trybie, na podstawie jakich przepisów proceduralnych będzie następowała weryfikacja deklaracji. Wymagają zatem wyjaśnienia i stosownego uregulowania w przepisach powszechnie obowiązujących kwestie, odnoszące się do mechanizmu pozyskiwania i wykorzystywania informacji, takie jak np., to czy weryfikacja będzie polegała na potwierdzaniu danych, czy na przeszukiwaniu baz danych konkretnych administratorów, czy weryfikowane będą wszystkie deklaracje złożone przez wszystkich mieszkańców danej gminy, czy konkretne deklaracje (jeśli konkretne, to w jaki sposób będzie określany dobór deklaracji do weryfikacji), a także na jakiej podstawie prawnej będzie dochodziło do pozyskiwania danych z konkretnych zasobów, rejestrów (czy w trybie administracyjnym, na wniosek organu, czy w sposób automatyczny / bezwnioskowo). Dodatkowe wątpliwości budzi również to czy w przypadku ewentualnego trybu bezwnioskowego administrator udostępniający dane w tym trybie zachowa kontrolę uprzednią i następczą nad udostępnianymi danymi. Wymaga także rozważenia to, czy przy przyjętym sposobie przetwarzania danych, nie dochodziłoby do profilowania osób fizycznych, a jeśli tak, to należałoby przewidzieć właściwe środki ochrony praw, wolności i prawnie uzasadnionych interesów osoby, której dane dotyczą (art. 22 rozporządzenia 2016/679).

Trzeba przy tym mieć na względzie szczególne regulacje, które powinny być wzięte pod uwagę w związku z określeniem trybu pozyskiwania danych przez gminy. Zgodnie z **art. 6q ustawy**, w sprawach dotyczących opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi stosuje się przepisy Ordynacji podatkowej¹², z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta. Przepisy Ordynacji podatkowej, jak wynika to z dotychczasowego stanowiska UODO, nie będą jednak miały zastosowania w każdym przypadku, np. art. 82b §1 Ordynacji podatkowej będzie miał bowiem zastosowanie wyłącznie do indywidualnych postępowań administracyjnych, a zatem nie może stanowić podstawy żądania zbiorczych informacji o podatnikach, art. 274a §2 Ordynacji podatkowej dotyczy możliwości wystąpienia o informacje (w przypadku wątpliwości co do poprawności i rzetelności deklarowanych informacji), jednakże wyłącznie w wyjątkowych sytuacjach. Wątpliwości budzi również możliwość zastosowania w analizowanym przypadku art. 82 Ordynacji podatkowej, tj. możliwości kierowania na podstawie tego przepisu, np. do zarządcy nieruchomości, wniosków o udzielenie informacji, skoro to ten podmiot składał w imieniu osób fizycznych deklaracje śmieciowe¹³.

¹² Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. 2023, poz. 2383).

¹³ Wyjaśnienia wymagałoby bowiem o jakie konkretnie informacje organ podatkowy będzie wnioskował od zarządców nieruchomości czy wspólnot i spółdzielni jeżeli informacje o ilości członków rodziny – podlegających podatkowi od odprowadzania odpadów komunalnych – w przypadku mieszkań wielolokalowych są zbierane i przekazywane odpowiedniemu organowi właśnie za pośrednictwem tychże podmiotów. Mieszkańcy wspólnot co do zasady nie wypełniają indywidualnie deklaracji śmieciowych, podają w tym celu dane osobowe w tym ilość osób w gospodarstwie domowym zarządcy wspólnoty, która to w ich imieniu składa dokumenty właściwemu podmiotowi. A zatem tak uzyskanych danych organ wykonawczy gminy nie może użyć do weryfikacji prawidłowości obowiązku opłatowego. Nie jest bowiem do tego powołany – robi to wskazany podmiot.

Ponadto, w **art. 1d ustawy** projektodawca przewiduje bardzo ogólnie, że za przetwarzanie danych osobowych odpowiada właściwy wójt, burmistrz lub prezydent miasta. **Nie precyzuje jednak szczegółowych gwarancji ani minimalnych kryteriów** zapewniających pogodzenie celów regulacji z wymogami z rozporządzenia 2016/679 w odniesieniu do **stosowania środków zabezpieczenia danych** (w tym zapewnienie cyberbezpieczeństwa), w szczególności uniemożliwiających ich utratę lub bezprawne rozpowszechnienie, a także uniemożliwiających dostęp do danych osobom nieuprawnionym (art. 5 ust. 1 lit. f rozporządzenia 2016/679).

Brak jest również przepisów określających **okres przechowywania danych** przez organy samorządowe w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, o którym mowa w art. 5 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2016/679.

Zauważyć także trzeba, że projektodawca przewiduje w **art. 1c ustawy**, że właściciel nieruchomości, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4, musi zostać poinformowany o weryfikacji i przetwarzaniu danych zawartych w deklaracji, o której mowa w art. 6m ust. 1. Jednakże **nie sprecyzowano w jaki sposób oraz w jakiej formie i czasie należałoby tego dokonać**. Należy przy tym pamiętać, że obowiązek informacyjny ciążyący na administratorze danych w odniesieniu do osób, których dotyczy przetwarzanie danych osobowych, jest ściśle związany z prawem do informacji, które zostało przyznane tym osobom w art. 12 i 13 i art. 15 rozporządzenia 2016/679, a także z celem rozporządzenia 2016/679, jakim jest zapewnienie skutecznej ochrony podstawowych praw i wolności osób fizycznych.

IV. Podsumowując, stwierdzić należy, że tak ogólnie sformułowany art. 6o ust. 1a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – **bez określenia źródeł pozyskiwania danych, odpowiedniego zakresu danych, konkretnego sposobu i mechanizmu weryfikacji deklaracji śmieciowych oraz kolejnych wskazanych wyżej aspektów**, pomimo wcześniej zgłaszanych uwag przez Prezesa UODO – nie spełnia wymogów właściwej podstawy przetwarzania danych, zgodnej z art. 5 ust. 1 lit. a w zw. z art. 6 ust. 3 rozporządzenia 2016/679, która mogłaby być samoistną podstawą **pozyskiwania i dalszego przetwarzania danych osobowych od innych niż właściciele nieruchomości podmiotów we wskazanym w ustawie celu**. W świetle zasad i standardów ochrony danych osobowych, istotne jest natomiast aby projektowane regulacje z jednej strony stwarzały gwarancje ochrony praw i wolności podmiotów danych, a z drugiej strony, wykonawcom norm – podmiotom obowiązującym do działania na podstawie i w granicach prawa – jasno i precyzyjnie określały narzędzia do działania we wskazanym celu.

W związku z powyższym, wyrażam nadzieję, że wskazane wyżej wskazówki i uwagi Prezesa UODO zostaną wzięte pod uwagę w dalszych pracach nad zmianą ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w celu zapewnienia zgodności jej przepisów ze standardami ochrony danych osobowych.

Jednocześnie pragnę podkreślić ekspercki charakter przedstawionych uwag, co powoduje, że za zapewnienie zgodności projektowanych przepisów z przepisami o ochronie danych osobowych odpowiada ostatecznie projektodawca.

Łączę wyrazy szacunku,

Mirosław Wróblewski
Prezes Urzędu
Ochrony Danych Osobowych